

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

19 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Timofti Vladimir, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Guzun Ion

judecând în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2021, în cauza penală privindu-l pe

Jîmbei Sergiu XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 20.10.2020 – 28.12.2020 (prima instanță);
2. 19.01.2021 – 01.03.2021 (instanța de apel);
3. 05.05.2021 – 19.10.2021 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău /sediul Buiucani/ din 28 decembrie 2020, cauza fiind examinată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală conform art. 364¹ Cod de procedură penală, Jîmbei Sergiu a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită inculpatului a fost suspendată pe un termen de probațiune de 5 ani, cu prestarea muncii neremunerate în folosul comunității cu o durată de 100 de ore.

S-a încasat în beneficiul statului din contul inculpatului, suma de 23 630 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

1.1 Pentru a pronunța sentință, prima instanță a constatat că, Jîmbei Sergiu, la 01 august 2020, aproximativ la ora 18:50, fiind în stare de ebrietate alcoolică, aflându-se în fața magazinului SRL „Anabel-Com” situat pe str. Petru Zadnipru, nr. 14/1, mun. Chișinău, având scopul cauzării leziunilor corporale, acționând cu intenție directă, în urma unui conflict iscat spontan cu cet. Stolbov Iurii, i-a aplicat numitului mai multe lovituri cu un briceag în regiunea abdomenului, cauzându-i

conform raportului de expertiză judiciară nr.202002D1521 din 24 august 2020 „plagă tăiată înțepată penetrantă a hemitoracelui drept cu formare de pneumotorace; plăgi nepenetrante a hemitoracelui stâng și brațului stâng, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect tăietor-înțepător, posibil în timpul și circumstanțele indicate, și care prezintă pericol pentru viață și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală gravă”.

Astfel, acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 151 alin. (1) Cod penal – *„vătămarea intenționată gravă a integrității corporale, care este periculoasă pentru viață”*.

2. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apeluri de către:

2.1 Procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul reprezentare a învinuirii în instanța de judecată, Vinițchi Pavel, solicitând casare sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care a-i stabili lui Jîmbei Sergiu o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani cu ispășirea pedepsei într-un penitenciar de tip semiînchis, luîndu-1 sub strajă din sala de judecată, invocând că, prima instanță nu a luat în considerație că, inculpatul deși și-a recunoscut vina, nu a întreprins măsuri de a repara prejudiciul cauzat prin infracțiune, de comportamentul acestuia în timpul și după consumarea infracțiunii săvârșite, pericolul social și gravitatea pe care le reprezintă infracțiunea comisă de acesta în societate, în special folosirea unui obiect (cuțit) în calitate de armă, pentru a cauza leziuni corporale grave organelor vitale ale omului, restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane, stabilirea unei pedepse prea blânde, poate doar să încurajeze comiterea pe viitor de către inculpat și alte persoane a altor infracțiuni din categoria dată.

2.2 Avocatul Gonciar Vasile în numele inculpatului, solicitând casarea sentinței în partea încasării cheltuielilor judiciare din contul inculpatului, pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă trecerea cheltuielilor judiciare în contul statului, invocând că, ordonatorul expertizei judiciare a fost organul de urmărire penală, cheltuielile pentru efectuarea expertizei judiciare privind constatarea leziunilor corporale suportate de către partea vătămată, precum și alte expertize biologice, nu pot fi dispuse spre încasare din contul inculpatului Jîmbei Sergiu, din moment ce investigarea și cercetarea faptelor infracționale, constituie obligația și atribuția de bază a organului de urmărire penală, care în exercitarea atribuțiilor funcționale, este asigurată financiar de către stat, or, impunerea acestor cheltuieli inculpatului ar constitui încasarea dublă a aceleiași sume cheltuite în legătură cu cauza penală, deoarece aceste sume sunt garantate din contul statului, în contextul dispunerii expertizei de către ordonator, adică de către organul de urmărire penală.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2021, s-au respins ca nefondate apelurile declarate, cu menținerea sentinței.

3.1 Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, prima instanță corect

a conchis că o pedeapsă non privativă de libertate este echitabilă la caz, care va atinge scopul legii penale de restabilire a echității sociale, corectare a condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane, or, inculpatul urmează să conștientizeze fapta comisă, care a provocat urmări grave victimei, în urma faptei ilegale comise.

În continuare, instanța de apel a statuat că, prima instanță la individualizarea pedepsei penale stabilite inculpatului în prezenta speță, a pus accentul și pe personalitatea persoanei vinovate, învederând și celelalte criterii de individualizare a pedepsei penale, cum ar fi gravitatea infracțiunii săvârșite, influența pedepsei asupra corectării și reeducării vinovatului, întemeiat a conchis că împrejurările prezentei cauze penale, îndeosebi cele reținute de către această instanță, ce vizează personalitatea inculpatului, sunt suficiente pentru a aplica prevederile art. 90 alin. (1) Cod penal, astfel că dânsul anterior nu a fost condamnat, este angajat al întreprinderii „Benzer Grup” SRL din data de 01 iulie 2017 în calitate de hamal, iar pe parcursul activității sale în conflict cu angajații nu s-a aflat, obligațiunile sale de serviciu a îndeplinit în modul corespunzător, mai mult, instanța de apel a remarcat că, deși în privința inculpatului nu au fost stabilite careva circumstanțe agravante și atenuante, inculpatul a recunoscut integral vina, cauza fiind examinată în procedură simplificată.

În această ordine de idei, instanța de apel a statuat că, pedeapsa stabilită de către prima instanță cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, suspendând condiționat executarea pedepsei, este echitabilă, întrucât este capabilă de a contribui la realizarea scopurilor pedepsei penale, cum ar fi restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane, astfel instanța de apel a considerat că este inoportun de a fi aplicată față de inculpatul Jîmbei Sergiu, o pedeapsă penală cu executare, așa cum a pledat acuzatorul de stat, în situația în care se reține că deși, în urma acțiunilor inculpatului Jîmbei Sergiu, partea vătămată s-a ales cu leziuni corporale grave, la caz, este necesar de ținut cont și de personalitatea inculpatului, acesta fiind la prima sa abatere de la legea penală.

În continuare, instanța de apel a atestat că, soluția primei instanțe prin care ultima a dispus încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului, este una justificată și întemeiată, or, ținând cont de faptul, că raportul de expertiză nr.34/12/1-R-3046 din 11 septembrie 2020, raportul de expertiză judiciară nr.202005O0316 din 16 septembrie 2020, raportul de expertiză judiciară nr.202002D1521 din 24 august 2020 și raportul de expertiză judiciară nr.34/12/1-R-3551 din 17 septembrie 2020, au fost utilizate în sensul art. 93 alin.(2) Cod de procedură penală în calitate de probe, fiind puse la baza acuzării inculpatului Jîmbei Sergiu, instanța de apel a considerat că costul cheltuielilor judiciare urmează să fie suportat de către inculpat, având în vedere că acesta se face vinovat de comiterea faptei infracționale incriminate.

4. Decizia instanței de apel, este atacată cu recurs ordinar de către procurorul

în Procuratura de circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana, indicând temeiurile pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea deciziei, cu remiterea cauzei la rejudecare, invocând:

- inculpatul nu este la prima încălcare a ordinii publice, deoarece conform cazierului contravențional, Jîmbei Sergiu anterior a comis 2 contravenții în domeniul încălcării ordinii publice, dintre care înjuria și consumul băuturilor alcoolice în locuri publice(v. I f.d. 123);

- deși la caz a fost reținută circumstanța caracteristica pozitivă a inculpatului, aceasta este incomensurabilă în raport cu urmările prejudiciabile grave survenite prin săvârșirea infracțiunii care se califică ca vătămare corporală gravă, fapt care exclude posibilitatea aplicării beneficiilor prevăzute de art. 90 Cod penal;

- nu există nici o premiză de a considera că o pedeapsă condiționată va fi în stare să contribuie la corectarea și reeducarea inculpatului, în care respectivul a acționat, cu intenție directă i-a aplicat părții vătămate lovituri cu un cuțit în regiunea abdomenului, pentru a cauza victimei leziuni periculoase pentru viața și integritatea acestuia;

- în privința inculpatului nu s-au identificat circumstanțe atenuante;

5. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În speță se constată, că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conducându-se de dispozițiile din art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în

corespondere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Potrivit prevederilor art. 414 alin. (1), (2), 6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Astfel, Colegiul penal lărgit menționează că procurorul, drept temeiuri pentru declararea recursului a indicat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, în sensul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și că s-a aplicat o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că temeiurile invocate de procuror în prezentul recurs ordinar și-au găsit confirmarea în cauza dată, sub aspectul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și că s-a aplicat o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale.

Coraportând decizia instanței de apel, la rigorile prevăzute de art. 414 Cod de procedură penală enumerate supra, se atestă că instanța de apel nu a ținut cont pe deplin de aceste cerințe și a comis următoarele erori de drept.

În acest sens, Colegiul penal lărgit invocă că potrivit prevederilor art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și respectiv la rândul său are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane.

Conform prevederilor art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod, în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

În acest context, se atestă că prima instanță la individualizarea pedepsei sub formă de 5 ani închisoare cu stabilirea unui termen de probațiune de 5 ani, cu prestarea muncii neremunerate în folosul comunității pe o durată de 100 ore inculpatului (soluție menținută de instanța de apel), nu a ținut cont pe deplin de aceste prevederi legale și i-a stabilit inculpatului o pedeapsă prea blândă care nu va atinge scopul legii penale de restabilire a echității sociale, de corectare a inculpatului, precum și de prevenire a săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane.

Astfel, instanța de apel nu a luat în considerație lipsa circumstanțelor atenuante, inculpatul nu este la prima încălcare a ordinii publice, deoarece conform cazierului contravențional, Jîmbei Sergiu anterior a comis 2 contravenții în domeniul încălcării ordinii publice, dintre care înjuria și consumul băuturilor alcoolice în locuri publice (v. I, f.d. 123), nu a luat în considerare urmările prejudiciabile grave survenite care se califică ca vătămare corporală gravă, și faptul că inculpatul acționând cu intenție directă i-a aplicat părții vătămate lovituri cu un cuțit în regiunea abdomenului ce prezintă pericol pentru viață.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că pedeapsa prea blândă stabilită de prima instanță, menținută pripiț de instanța de apel nu va duce la realizarea scopului pedepsei penale prevăzut de art. 61 Cod penal.

În acest context, Colegiul penal lărgit mai indică că potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85).

Totodată, în hotărârea CtEDO în cauza Helle împotriva Finlandei, 19 decembrie 1997, pct. 60, se reține că noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă care nu și-a motivat decizia, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară fie prin alt mod, să fi examinat totuși în mod real chestiunile esențiale supuse atenției sale.

La fel, Colegiul penal lărgit indică că pedeapsa este echitabilă atunci când ea impune infractorului lipsuri și restricții proporționale cu gravitatea infracțiunii și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, mai mult, pedeapsa este echitabilă când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea comiterii de noi infracțiuni atât de către condamnat cât și de alte persoane, or, o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă pentru corectarea infractorului și nici pentru a preveni săvârșirea de noi infracțiuni.

În baza celor expuse, Colegiul penal lărgit statuează că instanța de apel la adoptarea soluției în cauză, de menținere a sentinței primei instanțe fără modificări, nu a ținut pe deplin cont de toate circumstanțele expuse supra în coraport cu circumstanțele cauzei, prin ce pe cale de consecință se atestă că decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, s-au aplicat pedepse

individualizate contrar prevederilor legale confirmându-se în prezenta cauză temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, motive din care recursul ordinar declarat de către procuror urmează a fi admis, iar decizia instanței de apel în partea stabilirii pedepsei fiind prea blândă nu poate fi menținută, urmează a fi casată, iar cauza a fi trimisă la rejudecare în instanța de apel.

6. Astfel, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în apelul respectiv și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul declarat, nominalizate în prezenta decizie, să cerceteze și să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată în partea individualizării pedepsei, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu și de practica relevantă a CtEDO, în cadrul unui proces de judecată contradictoriu și echitabil, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana, casează în partea stabilirii pedepsei decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2021, în cauza penală privind-l pe **Jîmbei Sergiu XXXXX**, cu dispunerea rejudecării cauzei în Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **18 noiembrie 2021.**

Președinte

Toma Nadejda

Judecătorii

Timofti Vladimir

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Guzun Ion

Opinie separată
a judecătorului Timofti Vladimir
conform art. 339 alin. (7), 340 alin. (3) Cod de procedură penală
în cauza penală privindu-l pe **Jîmbei Sergiu XXXXX**

1. Prin decizia Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 19.10.2021 a fost admis recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana, casată în partea stabilirii pedepsei decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2021, în cauza penală privindu-l pe **Jîmbei Sergiu XXXXX**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

2. Conform prevederilor art. 339 alin. (7), am semnat decizia, dar nu am susținut motivarea și soluția adoptată, am propus și susținut o altă soluție, conformă art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, și anume:

*”De respingere ca inadmisibil a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2021, în cauza penală privindu-l pe **Jîmbei Sergiu XXXXX**, cu menținerea deciziei atacate”.*

3. Pentru a fi mai succint, menționez că susțin în totul ce este descris în partea introductivă și descriptivă a deciziei Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 19.10.2021, nr. 1ra-1363/2021, în pct. 1 – 4.

4. Îmi expun dezacordul cu motivele și soluția expuse în pct. 5 – 7 a deciziei, nr. 1ra-1363/2021 din considerentele:

4.1 Contrar prevederilor art. 405 alin. (2) pct. 6) Cod de procedură penală: „Cererea de apel trebuie să conțină: 6) data declarării și semnătura apelantului”, apelul declarat de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Vinițchi Pavel, împotriva sentinței Judecătorei Chișinău /sediul Buiucani/ din 28 decembrie 2020, a fost înaintat fără a fi semnat de către titular, Vinițchi Pavel(v. II, f.d. 58-59), astfel, de către instanța de apel urma a fi respins ca inadmisibil, ca nefiind semnat, dar nu ca nefondat.

Astfel, în circumstanțele date, fiindcă apelul procurorului urma a fi respins ca inadmisibil, consider că procurorul a pierdut dreptul de a ataca cu recurs ordinar blândețea pedepsei în speța dată, iar dispunerea rejudecării apelului procurorului care nu este semnat nu poate duce la o altă soluție în speța dată.

În concluzie, din aceste motive, recursul declarat urma a fi respins ca inadmisibil.

5. Reieșind din aceste motive, am propus o altă soluție – indicată în pct. 2 a prezentei Opinii separate, dar nu am fost susținut de ceilalți judecători.

Judecător:

Timofti Vladimir